

de kuur te hervatten. NUSSBAUM zelf nam experimenti gratia 50 pillen, dat is 5 grm. ichthyol pro die, en „befand sich darauf ganz wohl“. Aan het slot zijner mededeeling merkt NUSSBAUM op, dat het ichthyol een heerlijk voorbeeld voor de HAHNEMANN'sche leer „similia similibus“ zou geweest zijn, want zoo wonderdadig als het menig eczema geneest, zoo stellig pleegt het bij sommige constituties eczema te veroorzaken.

Referent heeft de pillen van de Ichthyolgesellschaft door een der Amsterdamse pharmaceuten laten ontbieden. Het zijn witte vrij harde, zoogenaamde gecandeerde pillen, waarbij de pil bekleed is door een suiker-omhulsel, dat in den mond niet onmiddellijk smelt. Dezelfde pharmaceut vervaardigde voor ons echter in zilver gewikkelde pillen, die wel na eenige dagen begonnen te rim-pelen, maar waarin de reuk en smaak overigens even goed als in de Hamburger pillen bedekt waren.

Dr. J. HANLO.

I N G E Z O N D E N .

HET BELGISCHE PARC VACCINOGENE.

Het deed mij genoegen, in dit *Tijdschrift* van 28 Juni j. l. door een kort referaat de aandacht gevestigd te zien op het artikel in de *Vragen des Tijds*, waarin door mij werd betoogd, dat de gratis-vaccinatiën in Nederland beter geregeld dienen te worden en ik de wijze aangaf, waarop dit gemakkelijk uitvoerbaar is, o. a. ook door het oprichten van een Rijks-vaccinatiebureau, op de manier, zooals dit in België sedert enkele jaren bestaat.

Omdat aan dit referaat de opmerking is toegevoegd, dat mijne bewering in het *Handelsblad* van 8 Januari althans gedeeltelijk reeds is weêrlegd door de mededeeling, dat een bureau van dien naam te Utrecht bestaat, zij het mij vergund er even op terug te komen.

De zaak is als volgt, en ik grijp de gelegenheid gaarne aan, om ze hier in het bijzonder onder de aandacht te brengen mijner collega's, daar ik overtuigd ben, dat zeer velen hunner, gevestigd buiten de hoofdsteden, waar vaccinatie-bureaux aanwezig zijn, met verbazing zullen vernemen, dat bij doelmatige regeling zoo eenvoudig en min kostbaar kan worden te gemoet gekomen aan de vele lasten en bezwaren, die zij ondervinden, wanneer zij een enigszins groot aantal personen met animale vaccine wenschen in te enten.

Hier te lande worden door enkele Gemeenten, de Provinciën en het Rijk gezamenlijk ongeveer *f* 25,000 jaarlijks bijgedragen tot in standhouding van verschillende *parcs vaccinogènes*, die dienen tot aankweken en voortplanten van animale vaccine en in zooverre zij subsidie van 't Rijk ontvangen, verplicht zijn, kosteloos stof af te leveren aan geneeskundigen, die daartoe aanvraag doen.

Elk weet, dat op zulk een aanvraag worden toegezonden, twee stel glaasjes of in sommige gevallen enkele haarbuisjes met stof. Deze stof moet dienen, zooals de Minister indertijd zelf heeft laten bekend maken, om de geneeskundigen in staat te stellen, zelf de koepokstof verder van arm op arm voort te planten. Het is, tenzij misschien bij opzettelijke uitzondering, niet

mogelijk van de bureaux animale stof te verkrijgen in eene hoeveelheid, voldoende om al de kinderen, die zich vaak in vrij grooten getale op de gratis-zitdagen ter vaccinatie aanbieden, te helpen. Toch hebben zij het recht te profiteeren van het voordeel der animale vaccine in zoo verre de kosten van aankweeking, althans wat betreft de bijdragen van de Provincie en het Rijk, worden getrokken uit de algemeene kas en de geneesheer heeft ten plicht dezelfde waarborgen tegen mogelijke overplanting van ziektekiemen hun te verleen, als zij genieten, die in de onmiddellijke nabijheid der bureaux woonachtig zijn. Alles, 't spreekt van zelf, binnen de grenzen der mogelijkheid, maar juist die mogelijkheid bestaat, zooals België bewijst.

Aldaar bestaat te Brussel één parc vaccinogène, geheel door het Rijk onderhouden en gevestigd in de Veeartsenijkundige school; aan het hoofd staat een Geneesheer-Directeur met een Veeartsenijkundige naast zich, beiden door de Regeering benoemd, even als eene Commissie van toezicht. Op aanvraag is aan dit bureau pokstof verkrijgbaar, *en tout temps et en quantité illimitée* voor alle geneeskundigen, bevoegd tot uitoefening der praktijk in België, voor administratie's of zelfs voor particulieren, onder aangegeven voorwaarden. Bij de aanvraag op mijn verzoek door een collega, die als grensgeneesheer het recht heeft tot uitoefening der praktijk in sommige Belgische gemeenten, om stof voor *honderd* personen, werd de noodige hoeveelheid onmiddellijk toegezonden. De stof wordt afgeleverd op eene wijze, zooals de aanvrager verlangt: als lympe, als pulp, tusschen glaasjes of in haarbuisjes, gedroogd op ivoeren stiftjes of als poeder.

Deze inrichting, bij de Wet geregeld, voldoet aan de behoefte van 't geheele land en kost ongeveer *f* 8000 's jaars, eene som geringer nog dan in ons land de Rijks-subsidies aan de gezamenlijke bureaux alleen, ongerekend de bijdragen van Gemeenten en Provincies.

Mijne aanprijzing van zulk eene inrichting voor ons land wordt waarlijk niet te niet gedaan door eene opmerking in 't *Handelsblad*, dat reeds te Utrecht sedert 1886 een Rijks-bureau bestaat, die zelfs naar 't buitenland somwijlen koepokstof verzonden heeft.

Niet de bewoners van enkele steden alleen, maar geheel het volk moet de zekerheid eener animale vaccinatie kunnen genieten, nu geheel het volk er voor betaalt.

Ook dit bureau was mij natuurlijk niet onbekend en werd in een Noot in de *Vragen des Tijds* juist door mij genoemd onder opmerking, dat het op aanvraag had toegezonden twee glaasjes stof, waarvan het eene een maand oud, terwijl het bureau te Leeuwarden aan iedere toezending van stof de waarschuwing toevoegt, dat animale stof met zekerheid slechts vier-en-twintig uren te vertrouwen is.

Nu moge deze vier weken oude stof onder omstandigheden nog dienst kunnen bewijzen en geschikt zijn voor proefnemingen; het volk gehoor gevende aan een voorschrift der wet, heeft met proefnemingen niets te maken, het moet op de publieke zittingen ingeënt worden met stof, waarvan de werkzaamheid aan geen redelijken twijfel onderhevig is. Dat trouwens, zooals de inzender in het *Handelsblad* mede beweert, met één glaasje *vijftien* personen kunnen worden geholpen, zal geen geneesheer hem toegeven, vooral als hij zich wil hou-

den aan de raadgeving, door het bureau te Utrecht als medelid van de Vereeniging ter bevordering der koepokinenting herhaaldelijk gegeven, dat voor elk kind minstens tien *piqûres* wenschelijk zijn.

Al moge de naam dus dezelfde zijn, er is hemelsbreed verschil tusschen het rijksvaccinatiebureau te Utrecht en dat te Brussel. Het volk, de geneeskundigen en de financiën van Rijk, Provinciën en Gemeenten zullen er alle groot voordeel bij vinden, wanneer het eerste zoo spoedig mogelijk op de leest van het laatste wordt geschoeid.

Steenbergen, 1 Februari 1888.

Dr. G. W. BRUINSMA.

B E R I C H T E N.

BUITENLAND.

WASHINGTON. Van den „Index-Catalogue of the library of the Surgeon-General's Office” is voor weinige dagen het VIIIste deel, loopende van *Legier* tot *Medecine*, verschenen. In de tot dusverre verschenen deelen zijn 86,979 namen van schrijvers en 361,386 titels van boeken, brochures en journaal-artikelen behandeld, zoodat daarin volgens de uitdrukking van een Duitsch blad de medische literatuur der geheele wereld door de werkzaamheid van JOHN S. BILLINGS „nahezu vollständig aufgespeichert ist”.

LONDEN. — De sterfteverhouding van 1887 was, volgens den Registrar General in Engeland en Wales 18.8 per 1000 zielen, dat is de laagste, welke sinds den aanvang der „Civil registration” in 1837 werd opgeteekend. De meest daaraan nabijkomende was die van 18.9 in 1881. De gemiddelde sterfteverhouding aan „fever”, die gedurende de drie voorafgaande decennia 0.91, 0.89 en 0.50 bedroeg, ging het cijfer van 0.25 in de eerste zeven jaren van het loopende decennium (1881—1890) niet te boven en voor de „reality of recent sanitary progress in England” kan volgens *the Lancet* geen welsprekender argument aangevoerd worden.

PARIJS. — De Academie wenscht ook den kinkhoest op te nemen in de lijst der ziekten, die het schoolgaan tijdelijk beletten; eerst 30 dagen na het geheel ophouden der aanvallen (*quintes caractéristiques*) mag het schoolgaan worden toegestaan.

— In de zitting der Académie de Médecine van 31 Januari deelde VIDAL mede, dat de plaatselijke anaesthesie door middel van het chloormethyl, door BAILLY uitgedacht, even goed door die verbinding in vloeibaren als in gasvormigen toestand kan verkregen worden. Men kan er volgens hem gemakkelijk in slagen het chloormethyl in een daarvoor ingericht toestel (recipient thermo-isolateur) minstens gedurende drie uren in vloeibaren toestand te bewaren. Daardoor bestaat de mogelijkheid, om het middel met een daarmede gedrenkten tampon of met een penseel op grootere of kleinere oppervlakten aan te wenden en even goed eene plaatselijke neuralgie te bestrijden als eene kleinere of korte operatie (incisie, scarificatie, cauterisatie) geheel zonder pijn uit te voeren.

BERLIJN. — Het 17de Congres van de Deutsche Gesellschaft für Chirurgie zal van 4—7 April alhier vergaderen. Op 3 April des avonds ten 7 ure wordt in de zaal der Philharmonie (Bernburgerstrasse) een Todtenfeier (uitvoering van MOZART's Requiem, lijkrede van Prof. VON BERGMANN) ter eere van den voormaligen President B. VON LANGENBECK gehouden. Op 3 April des avonds ten 9 ure komen de leden in het Hotel du Nord (Unter den Linden) vriendschappelijk bijeen, terwijl de wetenschappelijke bijeenkomsten op 4 April van 12—4 ure en op de overige dagen van 1—4